

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. štev. 150 din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštno-črk. rač. št. 17.785. Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Fran Radešček, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Gospodarsko pomoč na Kočevsko!

Ko človek takole poroma med naše kočevsko ljudstvo, ve ceniti vse napore tiste peščice rodoljubov, ki resno in nesebično stremijo, pomagati slovenskim domačinom na Kočevskem, zlasti na gospodarskem področju. Velik blagoslov za naše ljudstvo je zakon, da se slovenska posest ne sme prodajati tujcu. Po kočevskih vaseh šele človek spozna, kako izredno pomenljiv in blagodejen je ta zakon, če se točno izvaja, za državo in narod. Vemo, da je našim drugorodcem ta zakon trn v peti. Zato ga skušajo omajati, če že ne odpraviti.

Nemški poslanec naše drž. zbornice Franc Hamm je te dni obiskal kmetijskega ministra g. inž. Bešliča ter se zanimal, kako se bo spremenila uredba o nepremičninah, kar menda zlasti zanima narodne manjšine v obmejnih krajih. Minister g. inž. Bešlič je povedal, da ima novi finančni zakon tri važna pooblastila, in sicer: 1. Vojni minister more v slučaju potrebe v obmejnih krajih po svojem prepričanju razlastiti zemljo. 2. Vlada je pooblaščen, da ob smrti kakkega posestnika, ki je umrl brez naslednika, ki pa je bil kmečkega stanu, to posestvo razlasti za državo. Namen tega pooblastila je, da ne bi kmečka posestva prehajala v nekmečke roke, kar je zlasti važno za južno Srbijo. 3. Vlada je pooblaščen, da sedanjo uredbo spremeni. Novi načrt bo v najkrajšem času dokončan.

Naše zastopnike v vladi in v zbornici nujno prosimo, da se tozadevni zakon, ki je zdaj v veljavi, s kakimi spremembami ne poslabša v škodo državnega ljudstva.

Ker so Slovenci gospodarsko šibkejši in zavisni od tujega kapitala, jih stiska kaj kmalu spravi v tako stanje, da drugorodci, ki so si s krošnjarnjenjem ali drugače v tujini pridobili premoženje, hitro kakor pajk razpno svoje mreže. Tako se je zgodilo, da smo Slovenci, dasi mnoga zemljišča stoje neobdelana in hiše prazne, izgubili veliko svoje zemlje v zadnjih letih. Posestva, ki so po stiski prišla na prodaj, Slovenec ni mogel kupiti, četudi je imel denar in namen, dobro plačati. Prodajalec je prišel v navzkrižni ogenj kočevskih zagrizencev, da se je končno pod pritiskom groženj in nagajanja le vdal in prodal svojo nepremičnino Nemcu.

Agitacija je med Kočevjarje zanesla tako trdno povezanost, da bi, v primeru kake usodne popustljivosti oblasti, Slovincem sploh ne bil mogoč obstanek na Kočevskem, zlasti ne v krajih, kjer je med ponemčenci le neznatna zavedna slovenska manjšina.

Tako se je proti zakonu, da se zemlja ne sme prodajati tujcu, uveljavilo med Kočevjarji bojno načelo: „Niti pedi zemlje Slovincu!“ In tega načela se zagrizenci držijo. To se je pokazalo, n. pr. tudi g. Lovšin odstopil stavbišče za Prosvetni dom v Mozlju. Ker je bilo to stavbišče vpisano v zemljiški knjigi na ime Nemke, se le-ta ni upala podpisati dovoljenja za odstop, dokler ni imela gotovosti, da bi jo sodišče lahko k temu prisililo. Ker pa je obcestni mejaš tega stavbišča ponemčena mozelska občina, se je končno še ta uprla, da bi odprodala ozek pas svoje zemlje slovenskemu Prosvetnemu društvu.

Na srečo so zmerni Nemci za mirno sožitje s sodeželani slovenske narodnosti. Tako je tudi gostilničar g. Rom v Mozlju

ondotnemu Prosvetnemu društvu, ki si zaradi odpora mozelske občine ni moglo pomagati z Lovšinovim stavbiščem, prodal svoje zemljišče temu društvu.

Tukajšnje nemško glasilo je brž objavilo v svojih stolpcih, češ da je gostilničar g. Rom prodal svojo nepremičnino Slovincem za prosvetni dom. „Kočevski Slovenec“ je pravilno pripomnil, da se je ta objava zgodila s prozornim namenom, in je zato toplo priporočil Slovincem Romovo gostilno.

Po čudnem naključju, ko se je komaj počela tiskarska barva v nemškem listu in v „Koč. Slovincu“, je že požar prizadel g. Lovšinu in g. Romu veliko škodo. Kljub vnemi orožništva se doslej še ni moglo ugotoviti kaj več kakor to, da je bil ogenj podtaknjen. Prijeli so neko žensko zaradi suma požiga, vendar ji bo bržčas težko kaj dokazati.

O tem primeru, ki je morda res le usodno naključje, nečemo dalje razglabljati, dasi vemo iz nešteti drugih nagajivosti, da se zagrizeni ponemčenci, ki iščejo nagibov in namigov v tukajšnjem nemškem listu, ne ustrašijo niti takega dejanja, če bi jim kaj koristilo v njihovih namerah. Saj jim niti cerkev ni sveta, da ne bi dajali duška svojim ustrahovalnim zamislim proti Slovincem!

Kako hudo jih boli padanje rojstev v ponemčenskih družinah, izseljevanje in čedalje očitnejše krčenje števil tistih, ki so se na Kočevskem še šteli za Nemce! To se zlasti vidi na neumornem pridiganju kočevskega nemškega glasila, naj vendar ljudje njihovega kova zadržujejo usodno propadanje nemštva na Kočevskem. Zato se krčevito držijo vsake pedi zemlje, ki je še v kočevskih rokah. V ta namen jim prav pride vsaka priložnost in vsako sredstvo. Zato tudi trdovratno razglašajo načelo, da je že Nemec vsak, ki se za takega izdaja.

Ob kupčijah z nepremičninami se bolj ali manj očitno pokaže organizirano ozadje, bodisi da se ohrani nemška posest in prepreči odtujitev, ali pa da se slovenska posest vključi v nemško občestvo.

Bilo je primerov, ko so nastopali kot kupci osebe, o katerih se je že v naprej vedelo, da posestva ne bodo obdržali zase, ker za to niso imeli potrebnih pogojev, ali pa so imeli že toliko zemlje, da še tiste niso obdelovali, kakor bi bilo treba.

Mnogo slovenske zemlje je bilo odtujeno še preden je prišel v veljavo zakon o obmejnih kupčijah z nepremičninami. Že mlečnozobi fantje, zanašajoč se na poznejši krošnjarski zaslužek, ali pa po navodilu svojih vodnikov, so brez kake resne potrebe kupovali posestva kar proti vknjižbi. Krošnjarstvo na Kočevskem je še danes, morda še bolj kakor kedaj prej, problem, ki globoko zasega v narodnostne razmere. Komur se bo posrečilo pravilno rešiti ta problem ob točnem izvajanju zakonitih predpisov tudi glede kupčij z nepremičninami, se bo hkrati rešila cela vrsta drugih vprašanj. Slovincu krošnjarnju so vrata v tujini zaprta. To in prirojena ljubezen do domače grude mu daje znatno premoč nad drugorodnimi sodeželani. Lahke zaslužke privabi manj trdne značaje, da zaradi krošnjarstva zataje svojo narodnost, puste vnevar svoje posestvo in postanejo pogospoščeni agitatorji tuje miselnosti, češ meni, ki se štejem za Nemca, ni treba delati in se pehati za pridelek na polju.

Zato naj bi krošnjarsko pravico dobili

le tisti, ki imajo premalo zemlje, ali pa ki so prezadolženi in se drugače ne morejo izkupati iz dolgov. Toda tudi o teh bi se morale oblasti prepričati, da so lojalni jugoslovanski državljani.

Spričo dejstev, da je poslovanje z Nemčijo zaradi deviznih težkoč precej zastalo, ima tudi krošnjarnjenje svoje ovire, ker morejo prizadeti prejemanje iz Nemčije le skromno odmerjene vsote. Zato gredo danes tja največ le tisti, ki so znani kot odbrani agitatorji.

V zadnjem času so se napravile kupčije z nepremičninami, četudi se prepis na kupca ni mogel izvršiti, pa tudi take kupčije, ko prodajalec še ni prejel denarja, ki ga ima kupec v tujini. S kakim upanjem se to dogaja? Na kaj ti ljudje čakajo? Kdo jih opogumlja?

Za vse in vsakogar velja le eno: meje Jugoslavije se morejo samo razširiti!

Središčema države in naroda, ki vidita, kar mi vidimo, in slišita, kar mi slišimo, pa ključemo v resen opomin tole: Skrajni čas je, da preidemo od govorov in lepih besed k dejanjem! V dejanjih naj se pokaže narodna in državna skupnost! V Mozlju se Slovenci že pridno gibljejo na stavbišču za prosvetni dom, ker trdno upajo na pomoč iz naroda in države! Ljudska posojilnica v Kočevju dnevno prejema prošnje, da s posojili podpre kočevske Slovence v njihovem gospodarskem in narodnem boju; ker trdno upa na pomoč iz naroda in države! In „Kočevski Slovenec“ se prebija od številke do številke kakor po čudežu, ker trdno upa na pomoč iz naroda in države!

In to so bitna žarišča vsega podrobnega dela na Kočevskem! Ta žarišča je treba vzdržati za vsako ceno, ki pa ni nemogoča! Idealnih narodnih ljudi na te kočevske livade in — ne najzadnje — denar!

Anton Skubic - jubilan

Mižati bi moral, če bi hotel Kočevčan mimo ribniškega dekana g. Skubica, pa še bi se zadel obenj. Kot zgodovinar je napisal številne razprave o krajevnem imenoslovju v kočevskem okraju, o naseljevanju Nemcev na Kočevskem, a da ne omenjamo sestavkov in daljših spisov, pomembnih za ves naš narod.

In 16. aprila letos je poteklo 25 let, kar dekanuje ribniški župniji, prihodnje leto pa 40 let, odkar je mašnik. Da je v tem času, zlasti med vojno, o pa tudi še po vojni, imel tudi bridke ure, kdo bi se temu čudil, četudi je g. dekan vedno židane volje, mladeniško razigran, bojevit in delaven.

Ribnica je ob petindvajsetletnici svojega župnika počastila z razsvetljavo, akademijo, nagovori in deklamacijami ter v nedeljo s slovesno sv. mašo, pri kateri je imel slavnostni govor g. duhovni svetnik Škulj.

Številna odposlanstva društev in krajev so mu izrazila svoje čestitke, enako pa tudi prijatelji in znanci od blizu in daleč.

Ob njegovem jubileju se skromno pridružuje tudi „Koč. Slovenec“ z belomodrordečim šopkom najlepših želja in čestitk! Naj Gospod podeli jubilanu še mnogo plodovitih in uspehov polnih let!

Miselni svet našega izobraženstva vse preveč očitno razsipa s papirjem. Lid. Noviny.

Beseda mladine

Blizajo se težko pričakovane počitnice. Lani sem zajezdil kolo in se odpravil na Kočevsko, kamor sem se odločil po trdem notranjem boju. Če človek tako prisrčno vzljubi v svojo mlado idealno dušo našo lepo slovensko zemljo, ga vabi Gospa Sveta, Slovenska Krajina, solčna Goriška... Toda tokrat na Kočevsko! Takoj rečem, ni mi žal in letos spet pridem!

Z denarjem je pri študentih križ! Pa je šlo z božjo pomočjo in dobroto dobrih ljudi!

Ponosno je plapolala na kolesu slovenska trobarvnica, ko sem vozil skozi Škofljico, kjer me je neki oplehanec nahrulil zaradi nje. V šoli se ne dam izzivati zaradi svoje slovenske zavesti, zato sem tudi tu skočil s kolesa, da sem neotesanec povedal, kako žalostno je, da je organizacija, ki je nekdanj hotela imeti monopol na slovenstvo, tako strupeno protislovenska. Nerad zamudim priložnost, pokazati svoje slovensko navdušenje, zlasti ko brzim skozi lepe naše vasi. V turjaški klanec sem konjička kar za roge poganjal. Pa jo pridrvi mimo avtomobil... še eden... in še... in še. Več jih nisem štel. Bili so nemški... Seveda na obisk k „trpečim bratom“! Srce mi je tolklo... menda od upehanosti v klanec!

Na Turjaku se nisem ustavil. Kar spotoma sem vozeč se prigriznil nekaj sira in kruha, ker sem hotel biti kar najhitreje v Starem trgu pri Ložu.

Mimo mene so hitele livade, obdelana polja, doline, vasi, bele cerkvice, kakor bi me srečevale pozdravljali stari znanci, in moja slovenska duša je vriskala gorečo pesem rodoljubja. Ali je kje kaj lepšega na svetu, kakor je preljuba naša slovenska zemlja? Kje neki imajo zdravašni srce, da našo mladino zastrupljajo s svojim protislovenskim bojem? Cankarjevo dušo bi hotel imeti, da bi bil vreden vzklkniti: Mati, domovina, Bog!

V Starem trgu sem še pred mrakom splasil kokoši s ceste in se radostno pozdravil z znanci, kjer sem po dobri večerji in prijetnem razgovoru o naši ljubljeni domovini tudi prenočil.

Že navsezgodaj me je pozdravila od vzhajajočega solnca pozlačena kapa Snežnika in po izdatnem zajtrku, ki smo ga zabelili z molitvijo Gospodu naših src in domovine, sem spet sedel na kolesu.

Zaukal sem od prešernosti in židane volje, ko sem pri Nadlesku zagledal gručo

naših vojakov v polni bojni opremi. Ljubim svojo slovensko domovino, da bi se zanjo stregel tudi s Srbom, toda pod orožjem bova skupno branila jugoslovanske meje na slovenski in na srbski strani. Naj živi jugoslovanska hrabra naša vojska!

Ko sem pridiral do njih, so me vojaki ustavili, češ da je cesta do Nove vasi zaprta zaradi varnosti, ker se tod vrše orožne vaje. „Još četrt časa imate vremena,“ mi je dejal prijazni častnik. In ko sem mu obljubil, da bom za ta četrt ure že v Novi vasi, sem jo svobodno odkuril v hrib, da sem ves upehan pridrel v Novo vas.

Polja so dehtela in delavne roke so se gibale po oranica. S kako ljubeznijo slovenski kmet neguje svojo zemljo, ki se mu nikoli ni izneverila! Vedno ga je pošteno preredita, kakor revna mati svoje otroke, ki jo ljubijo in niso razvajeni!

Brez posebnih pripetljajev sem po klancu privozil v sotesko in gonil proti Sodražici.

Dohitel sem slovensko dekle, ki je zmerno kolesarila pred menoj. Nikar ne mislite, da je bilo to le petošolsko srce, ki me je gnalo, da sem zavozil vstric ob njej! O vse več, vse lepše, vse vzvišenejše! Saj je slovensko dekle tista dehtiva božja njiva, ki naš rod ohranja; je to tista, ki stopnjuje našo ljubezen od matere, domovine do Boga! Nalašč sem jo pobral, če sem na pravi poti.

„Kam pa greste?“ me je vprašala.

„Od matere po domovini, išoč božjega Solnca, pa sem se ob Vas spomnil, da ga nosim v svojem srcu,“ sem ponagajal in pri tem respo mislil.

„Preučeno govorite, tudi če se šalite,“ je malo vznevoljeno odgovorila in zardela.

„Saj poznate Cankarja pisatelja? Njegovo geslo je bilo: Mati, domovina, Bog! In kako ne bi vzljubil Boga, če so mi tako pri srcu moja mati, vsa slovenska domovina, ki vanjo spada še prav posebno — slovensko dekle!“

V tem kramljanju se je kljub zmerni vožnji pot kar hitro odmotavala. Pripovedovala mi je o zaslužku, o ljudeh, o letini. Tudi o našem fantovskem taboru v Ljubljani sva govorila. Povedala mi je, da je tudi ona bila takrat v Ljubljani. Prenočevala je v šišenski šoli in bridko potožila, kako so zdravašni vso noč vprav po „viteško“ rjaveli pod oknom, kjer so spala slovenska dekleta.

Mnogo lepega in plemenitega sem zvedel tudi o voditelju kočevskih Slovencev, g. župniku Škulju, zato sem sklenil, da ga obiščem.

V Ribnici se nisem ustavil. Vesel sem bil, da so me otroci, ki so vprav prihajali iz šole, tako prijazno pozdravljali, kar — žal — ni povsod v navadi.

V Dolenji vasi, pri g. župniku Škulju, sem bil zelo prijazno sprejet. V teku razgovora sem se precej poučil o kočevskih razmerah. Toda dolgo se nisem mogel zadrževati, ker je pred vratmi že čakala vrsta ljudi na sprejem. Gospod župnik je res oče svojega ljudstva!

Medpotoma sem prehitel voznike in sem tu in tam tudi skočil s kolesa in se spustil v pogovor z njimi.

V Stari cerkvi me je zbodel napis „Gasthaus“, da sem glasno pojoč „Hej Slovenci“ vozil počasi skozi vas. Ogovoril sem nekoga fanta, ki mi je lepo po slovensko odgovoril. To me je potolažilo. Dokler je mladina slovenska, se nam za prihodnost ni bati.

(Se bo nadaljevalo.)

Slovinci, nikar bastardi!

„Moti se, kdor misli, da se na primer iz zamorca ali Kitajca lahko napravi Nемеc, ker se uči nemščine in je v bodoče pripravljen nemško govoriti.“

Če se kateremukoli ljudstvu vsili tuja govorica in z njo zabriše najočitnejša razlika med narodi, potem je to kvečjemu bastardi-ranje (križanje), nikdar pa ponemčevanje.

Ponemči se samo zemlja, a nikdar ljudstvo!

Te stavke je zapisal Vodja Velike Nemčije na strani 428 svoje knjige.

Priporočamo, da si jih naša tukajšnja tovarišica dobro vtepe v svojo trdo butico, da že vendar preneha z nezmisljenostmi, češ da je že vsak Nемеc, kdor se za takega šteje. Ali je s pametjo že tako pri koncu, da skuša množiti svoje redčeče se vrste z najslabšimi življi, ki so pod božjim solncem, to je z odpadniki in izdajalci? Ponemčenec je kot značaj nevreden imena človek, in ne zasluži drugega kakor preziranje! Je to izvržek naroda, izdajalec ljudstva in spakedranec častnega človeka! Slovenec, ki zataji svoje starše in svoje prednike, v poštenem Nemcu ne vzbuja nobenega spoštovanja!

*Narod, ki sam sebe ne izda, se kakor pravi-
ljčni feniks obnavlja v svoji slavi in veli-
kosti.* Jan Scheinost.

Z belim orlom

Fran Radešček

(Nadaljevanje.)

Kozmopolitizem Belgrada

Belgrad ima vse znake, ki mu jih daje njegov pomen odprtih vrat za Evropo in bližnji Vzhod. Dčkler je skozi ta vrata pihal vzhodnik, je bilo stečišče Donave in Save žepna izdaja Carigrada, kjer sta se mešala polumesec z grško-bizantinskim križem. Ruska politika proti Carigradu je od Bospora odmevala tudi v Belgradu, ki naj bi bil oporišče za rusoslavizem Sv. sinoda na Balkanu. Srbske Atene v Novem Sadu, ki jih je zapad že zajel v svoje območje, so ruski kulturni vpliv čedalje bolj izpodrivale, hkrati sta se pa tudi turški efendi in grški Kir Čira umikala iz belgrajske „čaršije“. Vpliv zagrebškega ilirizma po francoski revoluciji je izzval dokončno oblikovanje srbske državne misli v znamenitih „Upučenijih“ Ilije Garašanina l. 1844. Po teh „Upučenijih“ je Belgrad po pravici gledal v ilirizmu velikohrvatsko misel, ki jo je bilo treba povelikorsbiti. Zato je l. 1848. ban Jelačić dobil pomoč srbske kneževine proti revolucionarnim Madžarom kot varščino, da morebitna zmagovita hrvatska država ne bi razširila svojega vpliva tudi na srbska ljudstva v Vojvodini in v Bosni in Hercegovini. Lajos Kossuth, ki se je rešil v London, ko so ruski in hrvatski polki ustrahovali madžarske revolucionarje, je bil opozorjen, da spada rešitev južnoslovanskega vprašanja v podonavski monarhiji izključno v belgrajski krog.

In zato je skozi odprta vrata v Belgradu začela močnejše pihati sapa z zapada, ki je čistila prestolnico srbske kneževine od carigrajskega vpliva. Srbska misel se je pomikala proti zapadu. Ljubosumen zaradi morebitne zagrebške premoči, se je Belgrad začel približevati Avstriji, da prepreči, če bi se hrvatska država z Avstrijo v ozadju prelila na Balkan.

Toda „čaršija“, ki se je na zunaj sicer prilagojevala nastajajoči dobi, kakor se vsako trgovsko podjetje ravna po konjunkturi trga, je državo trdno držala v svojih rokah. Po teh pojmihi pa je država le delniška družba, ki ji upravni svet določa brezimenska „čaršija“. Za boljšo družbo je bila vzor Francija, za pravnike Avstrija, za trgovce Nemčija, za cerkev Rusija, za gospodarstvenike iz Španije pribegli Judje, za slovanske gorečneže Čehi, za umetnost Italija in Madžarska, a za vlado — Bizanc. Cerkevni Rim je bil tista neznanka v srbskih državnih računih, zaradi katere se je vodil več boj proti hrvatstvu.

Tako imamo v belgrajskem javnem življenju močne osebnosti v zgodovini predvojnje kraljevine Srbije, ki so po rodu ali mišljenju pripadale vzorom iz zapadnih držav. Iz sosedstva pa so bili med temi osebnostmi Srbi Vojvodinci in Bosanci, Romuni, Grki, Kucovlahi, — samo ne katoličani.

„Brat je mio, koje vere bio,“ to geslo je veljalo le za preprosto ljudstvo v odnosu do poturčenih Srbov!

Edina katoliška cerkva v Belgradu je mogla stati le na tleh, ki jih srbske oblasti niso smele prestopiti.

V to cerkev so skrivaj hodile in prejemale sv. zakramente pobožne srbske duše, ki so na zunaj morale ohraniti pravoslavno lice. Znano katoliško pisateljico, zdaj dvorno damo Ano Hrističevo, je njen oče l. 1912., ko je zvedel, da je katoličanka, javno zavrgel.

Srbska nacionalna misel je sicer zajela vase razne tujerodne življe po praktični potrebi uprave, politike in gospodarstva, več pa od njih ni zahtevala. Srbska prestolnica je bila dobra mačeha številnim tujim otrokom, ki jih je odevala v svojo narodno nošo.

Tako je Belgrad v svojih temeljih turški, grški, madžarski, nemški itd., torej bolj posvetovljen kakor pa srbski; kljub in morda vprav zaradi narodne vere bolj proticerkven kakor pa veren; vedno pa protikatoliški. Kozmopolitizem je prestolnico zmaterializiral in s tem pa tudi pravoslavje, podrejeno državi, izcerkvenil, da se je komaj še držala v duhovnem svetu.

Na srečo je srbsko ljudstvo skozi stoletja ohranilo svojo bitno narodno črto. Stiskano po belgrajskih oderuhih, je ljudstvo ostalo to, kar je bilo pod Turki, namreč predmet izrabljanja. Iz Belgrada ni bilo ne posvetnih ne političnih ne gospodarskih načelnih smernic, ampak le tiste in take smernice, ki so v neposredni zvezi po materialni plati za državno politiko: pocerkvenjeno rodoljubje, vojaške kreposti, najcenejša delovna moč itd. Tako je ljudstvo ostalo v svojih patrijarhalnih prvotnih razmerah ob ogromni večini popolnih anal-fabetov. (Se bo nadaljevalo.)

Pogled po svetu

V ospredju političnih dogodkov v svetu je poslanica predsednika Zdr. držav Sev. Amerike Franklina Roosevelta, ki jo je poslal g. Mussoliniju in g. Hitlerju. Nemčija in Italija sta jo odklonili, ker označuje za napadalca tistega, ki bi v desetih letih napadel katero od izrečno naštetih držav, med katerimi je tudi Jugoslavija. Pomen poslanice je v tem, da se je Amerika postavila odkrito na stran Anglije in Francije in javno mnenje pridobila zase. Vojna je odmaknjena, če že ne preprečena. — Albanija se je z Italijo združila v personalno unijo. Italijanski kralj je postal albanski kralj. Zaradi jadranske železnice se bo v Severni Albaniji menda popravila meja v našo korist. O tem sta baje tudi razpravljala naš zunanji minister g. Cincar-Marković z ital. zun. ministrom grofom Cianom te dni v Benetkah.

Duhovno berilo

Čudovita podoba: dobri Pastir. Pri drugih slikah iščemo ljubezni iz Jezusovih oči, iz njegovih ustnic, njegovega obraza; ta podoba pa je ljubezen sama. Obraz je ljubezen; telo, ki se sklanja, je ljubezen; korak je ljubezen. In še v ovci, ki je bila izgubljena, pa je najdena, odseva ljubezen. Tem svetlejša, tem bolj sijajoča, čim temnejši viharji se zbirajo v ozadju.

V tole podobo bi moralo biti zamaknjeno vse naše življenje; vanjo bi moral zreti sleherni, ki blodi skozi stiske in žalosti in iskanja našega časa.

Ne le zato, ker nas je toliko izšlo od edino Dobrega; ker nas je toliko obviselo v trnjih dvomov in obupa; ker nas toliko žeja v puščavi brez živih studencev božje resnice in vere. Ne le zato, ker nas je danes toliko izgubljenih in je le majhna čreda zvestih osamela, ko Pastir odhaja k tisoč izgubljenim, da jih bo vzel na rame in nosil domov.

Tudi ne zato, ker moremo samo iz ljubezni dobrega Pastirja zajemati skrivnostne moči in vztrajnosti; ker samo iz te ljubezni vre kri mučeništva in zmage; ker se samo ta ljubezen mimo vseh slik zemeljske lepote zamika v nebesa, kjer bomo gledali Boga iz oči v oči.

Zato moramo zreti v dobrega Pastirja, ker mora postati njegova ljubezen tudi naša. Ker mora poslati naš obraz ljubezen; ljubezen mora sijati iz naših oči, iz ustnic; roke jo morajo razodevati, naše korake mora voditi; ljubezen mora biti v naših potih. Ta ljubezen mora skrbeti, bdeti, vabiti, božati, klicati, voditi, pomagati, celiti; prav vse mora storiti ta ljubezen.

In še lakrat, kadar bo najbolj spačene poteze na obrazu ta ljubezen omilila; kadar jo bo spoznal v njih najzapuščenejši; kadar se bo najbolj skvarjeni radi nje dvignil in šel na božjo pot —

lakrat se bo izgubljeni in razdvojeni svet pričel družiti v čredo, ki pa ne bo več čreda — zakaj v čredi je lahko nekaj živalsko nagonskega — ampak prosto ljudstvo božjih otrok, za katero je Nekdo vse pretrpel: naš Dobri Pastir.

V. Vodušek.

— Anglija in Francija sta tudi Romuniji in Grčiji zamčili meje le-teh. — Na Sredozemskem morju je plovba bojnega brodovja obeh nasprotnih strank izredno živahna. — Anglija snuje tudi zvezo arabskih držav za obrambo Prednje Azije pred Nemci in Italijani. — Med Rusijo in Anglijo so neprestana posvetovanja za vojaško in letalsko zvezo. — Tudi Nemčija in Italija ne držita rok križem. V Kielu se sestanejo te dni njuni vrhovni poveljniki vojske na posvetovanje, baje pridejo tja tudi zastopniki španske vojske. — Ameriško brodovje se je končno odločilo in odplovilo v japonske vode, kar bi pomenilo, glede na vse močnejši kitajski odpor, da se pripravlja skupni napad proti Japonski s severa Rusi, z zahoda Angleži, z morja pa Američani. — Romunski zun. minister Gafencu je odpotoval v Berlin, se sprotoma oglasil pri polj-

skem zunanjem ministru Becku, in nadaljeval vožnjo v Pariz in London, menda tudi v Bruselj. — Madžarska državnika Teleky in Csaky sta bila v Rimu, kjer sta se razgovarjala tudi z g. Mussolinijem za skupno prijateljstvo z Jugoslavijo. — Balkanska zveza upa sprejeti Bolgarijo v svoje vrste in tako ustvariti vojaško obrambno zvezo vseh balkanskih držav. Turčija se močno prizadeva, da bi Romunijo pridobila, da prostovoljno odstopi Bolgariji vsaj del Dobrudže, kamor so prejšnji teden spet upadli bolgarski četaši. Tudi Grčija je pripravljena Bolgarijo pripustiti na Egejsko morje. — Turčija se še ni odločila za nobeno sporno stran. Anglija napenja vse sile, da jo pridobi zase, Nemčija pa je poslala svojega najboljšega diplomata Papena, da to prepreči. Zdi se, da bo morala ceno plačati Francija Turčiji s tem, da ji odstopi sandžak Aleksandreto v Siriji, nakar bosta Anglija in Francija jamčili za turške meje. — Zdaj se vidi, kako uspešna je bila politika Poljske, ki je z odstopom Karpatske Ukrajine Madžarski zaprla ta vrata na vzhod, kjer bi lahko nastala ogromna ukrajinska država pod protektoratom Nemčije. Ko pride čas, se bo Poljska te zamisli sama lotila. Ukrajina pridelala 8 milijonov ton pšenice letno, a da ne računamo bogatih rudnikov železa in premoga, kar vse bi prišlo prav Nemčiji. — Belgija še ni mogla sestaviti trdne vlade. Vse kaže, da bo morala slediti Jugoslaviji in razdeliti državo v dve polovici med Valonce in Flamce. — Holandija se je pripravila proti vsakemu presenečenju. Na meji Nemčije so nasipi podminirani in v skrajni nevarnosti bo storila to, kar je Kitajska proti Japoncem: na umeten način bo povzročila poplavo svojega ozemlja, kamor potem ne bo mogla stopiti nobena živa duša. Prebivalstvo se bo tačas nastanilo po gozdovih na gričih. — V protektoratu Češke in Moravske je zdaj že civilna

oblast, nemška vojska je le še po mestih za posadke. Čehi imajo zdaj enotno stranko narodne vzajemnosti. Življenje teče spet normalno. — Na Slovaškem bodo Judje in manjvredni življi drugovrstni državljani.

Poročajo

Mozelj. Prejšnji teden smo imeli komisijski ogled stavbišča za naš prosvetni dom. Pri tej priložnosti je naš župan g. Šemič poskušal, da nam zopet ovira zidavo, pa se mu ni posrečilo. Stavbni g. Ivančič bo stavbišče zakoličil in če bo količkaj vreme ugodno, bomo ta teden končali izkop temeljev. Zdaj nam ne manjka drugega, kakor denar... — Te dni so orožniki prijeli neko žensko, ki se je baje v kritičnem trenutku, preden je švignil plamen požara, muhala okoli Lovšinovega skednja. Pravijo, da rada stika za jajci po skednjih. Pravega požigaleca bo težko dognati, ker je vse preveč nasprotujočih se govoric. Škoda, ki jo trpita g. Lovšin in g. Rom, presega vsoto 60.000 din. Slovenci, ki boste potovali skozi Mozelj, boste pri g. Romu lepo sprejeti in dobro postreženi.

Draga. Nedavno se je pri nas zaključil gospodinjski tečaj, ki je trajal skoraj tri mesece. Tečaj je obiskovalo dvajset deklet, ki so ob sklepu napravile skušnjo in od kr. banske uprave prejele diplome. Vse tečajnice so skušnjo zelo dobro prestale. Pri skušnji so bili navzočni odposlanec kr. banske uprave, okrajni zdravnik, okrajni kmetijski referent, voditeljice tečaja in zastopniki občine. Zadnji dan je vodstvo tečaja priredilo razstavo vseh izdelkov, ki je zelo dobro uspela. Vsi izdelki so na splošno pohvale vredni, najbolj pa tisti preprosti, v praktičnem gospodinjstvu najbolj uporabni izdelki. Razstava je pokazala, da so tečajnice marljivo obiskovale tečaj in da je vodstvo tečaja bilo v strokovnih rokah. Tečaj je vodila gđ. Simončič Stanka s

sodelovanjem strokovne učiteljice gđe. Sršak Marice. Obžalujemo, ker se razstava ni privedla v nedeljo, da bi si jo ogledalo več občinstva, posebno iz oddaljenih vasi. To bi znatno podprlo propagando, ker bi na razstavi ljudje nazorno spoznali praktično vrednost takih tečajev.

Pišejo

„Kočevar Zeitung“ priobčuje na uvodnem mestu oklic svojim rojakom, kjer ugotavlja, da je zopet 30 Kočevarjev odšlo v tujino in glede na to zavzema načelno stališče proti izseljevanju, ki ga imenuje izdajstvo nad rodno zemljo. Nekoč je na 860 km² lahko živelo 28.000 Kočevarjev, dasi so bili še slabši časi, ko je v 16. stol. pustošila tod turška druhal, v 19. stol. Francozi, v 15. stol. kmečki upori; ko so Thurn, Blagaj in Habsburgovci (?) prepuščali Kočevarje propadanju. In nato list grozi, da bo prišel dan, ko bodo izseljenci morali dati račun o svojem begstvu s kočevarske zemlje. Taki niso vredni, da se štejejo za Nemce. Od 25.000 (?) izseljencev je že veliko, če je 6000 zvestih kočevarski zemlji. „Denar nas ne bo rešil — pravi list, — shranjujejo ga v nogavice, namesto da bi ga vložili v zemljo, hišo in njivo.“ — Res, hudo je, če kdo na tujem svetu zida gradove, pa se zgodi, da svojim potomcem še bajte ohraniti ne more.

„Nova doba“ celjska: Nauk o nar. socializmu govori o varstvu čistih pripadnikov nemškega plemena in odklanja prisvojevanje. Pravična ureditev vprašanja narodnostnih manjšin ne bo delala težkoč, če bomo za izhodišče vzeli nauk Nemcev o čistosti plemena. Kdor se hoče šteti za Nemca, naj to dokaže s krstnimi in poročnimi listi na tri rodove nazaj z očetove in matrine strani. Tako delajo Nemci, ki nemca odklanjajo! Torej velja isti postopek tudi za Nemce pri nas! Uvede naj se kataster za narodnostne manjšine.

Novice

† Terezija Rožman. V Ljubljani je pri svojem bratu, prevz. gosp. škofu dr. Gregorju Rožmanu, umrla njegova najstarejša sestra Terezija v 78. letu starosti. Naj ji sveti večna luč! Prevz. gospodu škofu naše globoko sožalje!

Poročila sta se v Ljubljani g. Helmut vitez pl. Turzanski, sin trgovca in posestnika g. Henrika pl. Turzanskega v Kočevju, in Milena Lazar, hčerka drž. svetnika v p. g. Ivana Lazarja v Ljubljani. Bilo srečno!

Gradbeno ministrstvo je sklicalo konferenco vseh banov in načelnikov tehničnih oddelkov banskih uprav zaradi revizije uredbe o cestnih fondih, da bi se povečali dohodki cestnega fonda, kakor je predlagalo društvo za ceste.

Novo imenovana Delavska zbornica v Ljubljani se je konstituirala ter je bil izvoljen za predsednika njenega upravnega odbora Viktor Kozamernik, za podpredsednika Gasar Albin in za blagajnika Rudolf Kalčić.

Zlet jugoslovanskih pevskih društev v Beograd bo o binkočil. Nastopilo bo 8000 pevcev. Pokroviteljstvo je prevzel knez-namestnik Pavel.

Sestanek med italijanskim in jugoslovanskim zunanjim ministrom je v soboto in nedeljo bil v Benetkah. Oba državnik sta se sporazumela glede na dogodke v Albaniji in še bolj uvrstila medsebojne prijateljske odnose med Italijo in Jugoslavijo.

V Rogaški Slatini so se sestali ministrski predsednik g. Cvetković predsednik senata g.

dr. Korošec, prometni minister g. dr. Spaho in ban g. dr. Natlačen. Dasi o teh razgovorih javnost ni bila obveščena, vendar se sodi, da so se utrdile smernice glede rešitve slovenskega vprašanja v sklopu sporazumevanja na zagrebških sestankih med g. Cvetkovićem in g. dr. Msčkom. Priznana je samobitnost narodov Srbov, Hrvatov in Slovencev in na tej osnovi se bodo v okviru sedanje ustave uzakonile avtonomne banovine z voljenimi banovinskimi zbornicami, katerih uredba bodo imele zakonito moč. V tem primeru bi se spojili Savska in Primorska banovina in morda še Vrbaska banovina. — Govori se pa tudi o dualistični ureditvi.

Tukajšnja nemška Hranilnica in posojilnica izkazuje za l. 1938. denar. prometa 109,415.802 din (leta 1937. 65,000.000 din). Samo pri vlogah in v tekočem računu je bilo denarnega prometa 25 mil. din. — Če vzporedimo te številke s poslovanjem slovenskega domačega denarnega zavoda, Ljudske posojilnice v Kočevju, ki je lani dosegla komaj milijon dinarjev prometa, pridemo do tehle zaključkov: Trdna povezanost nemškega življa na vseh področjih, velika gospodarska in finančna premoč in brezkonkurenčnost nemškega denarnega zavoda. — Naša Ljudska posojilnica v Kočevju pa se mora boriti proti načelnim in narodnim nasprotnikom in še proti muhavostim v lastnih vrstah. Razen tega Slovenci na Kočevarskem nimamo ne cvetoče industrije in trgovin ne bogatašev, pa še tisti drobni denar, ki se nateka od prihrankov revežev, odhaja s Kočevarskega v državne in druge denarne zavode. Tako smo Slovenci dvakrat udarjeni: z ene strani nas vijejo Nemci s svojimi milijoni, z druge strani pa domači denarni zavod ne more zadovoljiti niti najnujnejših potreb kočevarskih Slovencev. Slovenci na Kočevarskem, vaše geslo bodi poslej: Vse prihranke v svoj domači denarni zavod, t. j. v Ljudsko posojilnico v Kočevju!

Smeti so se vnele na dvorišču tukajšnjega „Gauleiterja“ dr. Hans Arka dne 19. t. m. zvečer, ko smo praznovali 7.1 letnico samostojnosti češkega kraljestva.

Z veleizdajstvom žigosa tukajšnji nemški list tiste, ki grede za klicem svojega srea v tujino; tiste pa, ki sicer telesno in dobro žive med nami, z duhom so pa izven državnih mejnikov, bi morale jugoslovanske oblasti posebno nagraditi za njihovo „vzorno domoljubje“.

Razmere v Karpatski Ukrajini, ki so jo Madžari zasedli, niso zadovoljive. Baje so oblasti dale postreliti 28 krajevnih voditeljev, med njimi več duhovnikov, češ da so ukrajinsko ljudstvo podžigali k odporu proti Madžarom. Uradni jezik v Ukrajini je madžarski, o objavljeni samoupravi ukrajinskega naroda pa ni niti govora.

V češko-moravskem protektoratu so se ponekod pojavili trakovi v čeških barvah na prsih posameznikov z napis: „Ne dame se!“ „Beneš nespi!“ Vrhovni poveljnik nemške vojske na Češkem je prepovedal take izzivalne znake, češ da so proti duhu ustanove protektorata.

Razglednik

Slovani rastemo. Zanimive in poučne so za nas ugotovitve nemškega profesorja Burgdörferja: Danes je v Evropi 121 mil. Romanov, 149 mil. Germanov in 226 mil. Slovanov. Medtem ko Romani in Germani številčno stalno nazadujejo, smo Slovani v zadnjem času pomembno narasli. Nemški narod kot najmočnejši predstavnik Germanov, ima na leto 165 tisoč rojstev premalo, ako bi se hotel obdržati vsaj na dosedanji višini. Te številke povedo dovolj razločno, da germanska življenjska sila peša. Kako pa je s

Slovani? V Poljski, ki je dvakrat manjša ko Nemčija, so imeli l. 1932. natanko 932 tisoč rojstev, v dvakrat večji Nemčiji pa istega leta komaj 46 tisoč več. Tako bo po nemških računih l. 1960. imela Poljska že 8 milijonov 164 tisoč za orožje sposobnih mož. Še večja je rodnost Ukrajincev. Tam pride na tisoč oseb letno nad 40 rojstev. V Jugoslaviji je rodnost zadnja leta nekoliko popustila, vendar imamo povprečno na 1000 oseb še vedno okrog 30 rojstev na leto, med tem ko jih n. pr. Madžari nimajo niti 20.

Dekle, rojeno brez nog, si je v svojem 18. letu dalo napraviti umetne noge. Zdravnik je moral izvršiti potrebno operacijo, da je mišičje spravil v zvezo z umetnimi nogami. Zdaj dekle že lahko hodi in opravlja vsa hišna dela. Ta „čudež“ zdravniške vede se je zgodil v Barksida (Essex) na Angleškem.

Javno delujočih tovarnen za mamila je na vsem svetu 54. V teh tovarnah se izdelata letno milijonov strupov, zlasti opija, letno milijon kilogr. Za dve milijardi ljudi na svetu bi za leke zadostovalo 30.000 kg mamil. Ostalih 970.000 kg strupov pa gre po skrivnih potih... Koliko stotisoč kilogr. mamil letno izdelajo tajne tovarne, pa seveda ne bo nikoli dognano.

Mrtvo podgano je našel neki delavec v hlebu kruha, ki ga je kupil pri judovskem peku v Galacu (Romunija). Pek je bil obsojen na 50.000 lejev globe in je zgubil obrtno pravico. — Zdi se pa, da mu je bil hleb podtaknjen iz sovražnosti.

Prebivalstvo balkanskih držav. Romunija 19,423.000 prebivalcev, Turčija 16,201.000, Jugoslavija 15,174.000, Grčija 6,933.000 in Bolgarija 6,254.000 prebivalcev. Edino v Bolgariji je več moških kakor žensk. Ti podatki izvirajo iz leta 1936.

Kako drage so bile nekdanje cvetice. V 17. stoletju je na Holandskem marsikatera premožna družina obubožala, ker je strastno ljubila cvetice. Od tega pa so bogateli gojitelji plemenitih cvetic, predvsem od tulipanov. Ena sama čebuljka tulipana Semper Augustus je stala 13.000 zlatih goldinjev. Tudi druge so bile drage in so bile cene tele: 2 voza pšenice, 4 voze rži, 4 pitani voli, 2 ovci, 4 sode vina, 50 kg sira itd.

Takih dreves bi nam bilo treba. Na Madagaskarju raste drevo, ki je ljubljencev vseh popotnikov. Če ga dosežeje po večurni suhi hoji ali vožnji, zarezajo z nožem v njegovo skorjo, nakar priteče iz debela osvežujoča, sladka tekočina, podobna našemu vinu. Kdor se je napije preko mere, postane razigrane volje, v posebnih slučajih pa se ga celo lahko „nalima“.

Milnica je škodljiva, če pride v ušesno duplino. Zato si je treba, če si umivamo obraz z milom, splahniti lica, zlasti ušesa, še s čisto vodo.

Ognjenik Mjamlagira v belgijskem Kongu v Afriki je nenadoma izbruhnil. Okoli sto zamorskih vasi z vsemi prebivalci je uničeno. Na prostoru 250 km² ni nobenega življenja več, obližnje vodovje dobesedno vre, kolikor ga že ni izhlapelo od strašne vročine.

Beograd ima 405.000 prebivalcev. L. 1820 je imel Beograd samo 5000 prebivalcev, po vojni pa okoli 90.000. Beograd je torej rasel prav z ameriškim tempom. Seveda predvsem zaradi dotoka naseljencev iz vse države. Pravoslavni je v Beogradu 77,7%, katoliki 15,3, Židov 3,3 in muslimanov 1,3%. Narodni jezik govori 84,2%, ruski 4,1, nemški 4,4 in madžarski 2,5%. Mesto ima 20.000 poslopij, ki se cenijo na tri in pol milijarde din. Z ozirom na velikanske vsote, ki jih je država investirala v nove hiše in palače, to ni mnogo. V Beogradu je 2501 milijonar. V davčnih prispevkih Beograda se to ne vidi.

Ljudska posojilnica v Kočevju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema in nove hranilne vloge obrestuje po 4%,
daje kratkoročna posojila proti zastavi ali poroštvo.

Za varnost jamči neomejeno poroštvo njenih članov in lastno premoženje.

Zveza lesnih domaćih obrti

r. z. z. o. z.

trgovski oddelek v Sodražici

Prodaja na debelo in na drobno
vse vrste lesnih izdelkov za go-
spodarstvo in gospodinjstvo kot
tudi razne igrače.

Cenik na razpolago.
Cene zmerne in solidne.